

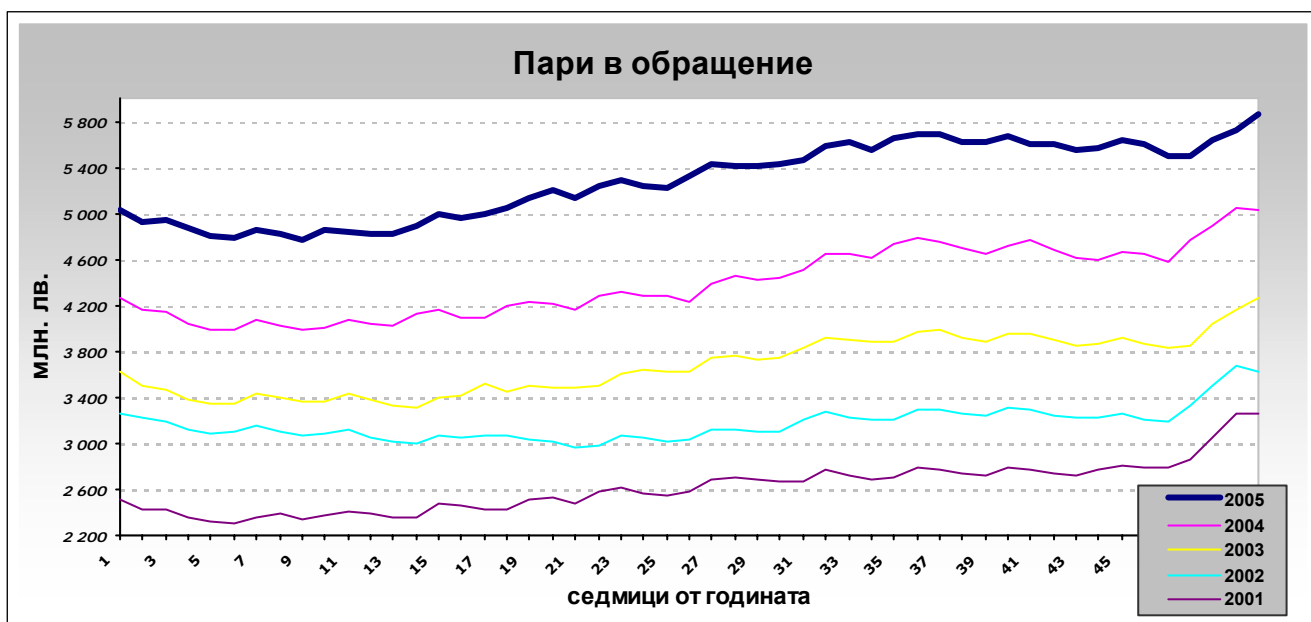
ЕМИСИОННО-КАСОВА ДЕЙНОСТ НА БНБ

октомври – декември 2005 г.

I. Пари в обращение (банкноти и монети извън касите на БНБ)

1. Динамика на парите в обращение

Към 31 декември 2005 г. парите в обращение¹ в номинално изражение достигнаха 5867.2 млн. лв. За последните три месеца на 2005 г. те нараснаха с 273.1 млн. лв., или с 4.88%. Това процентно нарастване е с 2.10 пункта по-ниско в сравнение със същия период на 2004 г.

За периода януари – декември 2005 г. парите в обращение се увеличават с 864.5 млн. лв., или 17.28%. В сравнение със същия период на 2004 г. нарастването на парите в обращение е по-ниско с 0.53 процентни пункта.

Общият брой на банкнотите в обращение в края на декември 2005 г. е 253.9 млн. бр. на стойност 5774.0 млн. лв. Нарастването през четвъртото тримесечие на броя банкноти в

¹ Банкноти, разменни и възпоменателни монети, емисии след 5 юли 1999 г. С Решение на УС на БНБ № 110 от X.2005 г. банкнотите и разменните монети с неизтекъл срок на обмяна, които не са върнати в касите на БНБ, със счетоводна дата 7 октомври 2005 г. са отписани от пасива на управление „Емисионно“ и са прехвърлени в пасива на баланса на управление „Банково“. За по-коректна съпоставка на данните левовата им стойност е изключена от размера на парите в обращение.

обращение е с 10.0 млн. бр. (4.25%), а от началото на 2005 г. съответно с 25.2 млн. бр. (11.03%).

Към 31.XII.2005 г. разменните монети в обращение са 651.1 млн. бр. на стойност 90.3 млн. лв. През четвъртото тримесечие на 2005 г. броят им в обращение нарасна с 24.7 млн. бр. (3.85%), а за цялата 2005 г. съответно с 96.5 млн. бр. (17.41%).

Пари в обращение (млн. лв.)

ПАРИ В ОБРАЩЕНИЕ	31.XII.2004	30.IX.2005	31.XII.2005	Изменение	
				в %	в %
Общо, в т.ч.	1	2	3	3/1	3/2
	5002.7	5594.0	5867.2	17.28	4.88
Банкноти	4924.5	5503.6	5,774.0	17.25	4.91
Разменни монети	75.6	87.7	90.3	19.45	3.05
Възпоменателни монети	2.5	2.7	2.9	13.35	4.29

В края на 2005 г. дялът на банкнотите е 98.41% от стойностния размер на парите в обращение, а дялът на разменните монети съответно 1.54%. Спрямо края на септември 2005 г. дялът на банкнотите е нараснал с 0.03 процентни пункта, а спрямо края на 2004 г. е намалял с 0.03 процентни пункта.

Стойността на възпоменателните монети² от нови емисии в обращение към 31.XII.2005 г. е 2.9 млн. лв.

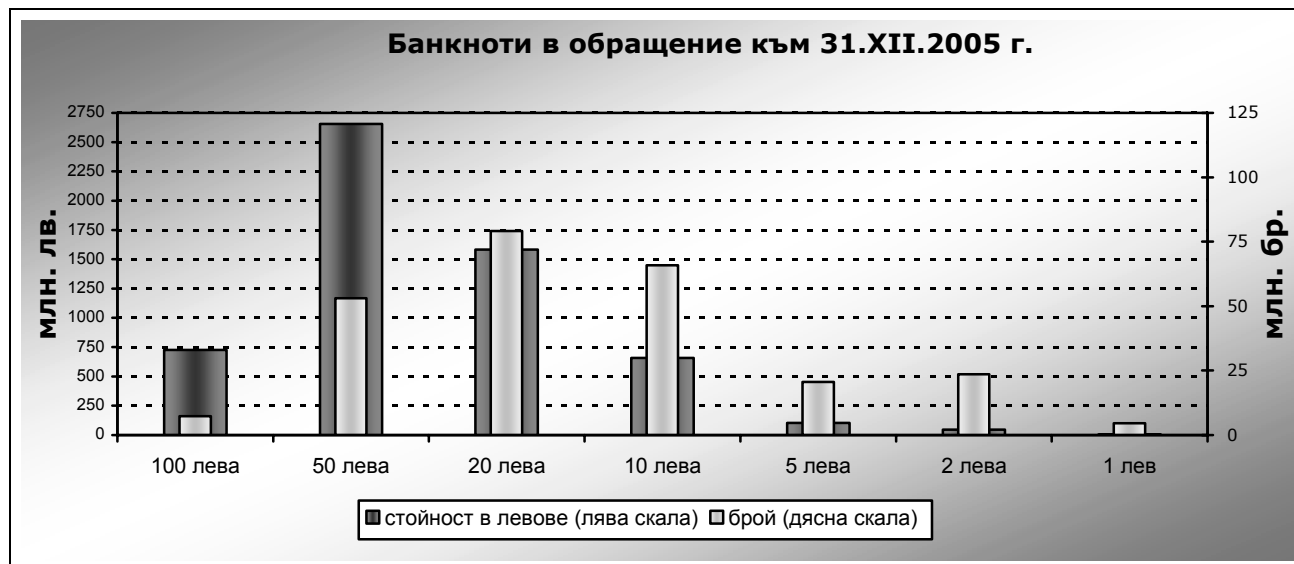
Средната банкнота в обращение в края на 2005 г. е 22.74 лв. Средната банкнота в обращение е нараснала през четвъртото тримесечие на 2005 г. с 0.17 лв., а за едногодишен период – с 1.20 лв., или 5.57 %. **Средната монета в обращение** към 31.XII.2005 г. е 0.14 лв. и остава на нивото си от края на 2004 г.

2. Динамика и структура на банкнотите и монетите в обращение

С най-голям дял в купюрния строеж на броя банкноти в обращение към 31.XII.2005 г. са банкнотите с купюри от 10, 20 и 50 лева. Техният брой е 77.98% от всички банкноти в обращение. Дялът на банкнотата от 20 лева представлява 31.15% от общия брой на банкнотите в обращение. През четвъртото тримесечие на 2005 г. нейният дял е нараснал с 0.24 процентни пункта, а за период от една година – съответно с 1.52 процентни пункта. При

² Възпоменателни монети нови емисии – монетите, емитирани от БНБ след 5 юли 1999 г.

дъл 25.10 %в края на септември 2005 г. в края на декември с. г. делът на банкнотата от 10 лева е нараснал с 0.80 процентни пункта, а за период от една година е отчетено намаление от 0.41 процентни пункта. Банкнотите от 50 лева са с дял 20.91% от общия брой на банкнотите в обращение. Делът им спрямо края на септември е нараснал с 0.35 процентни пункта, а за едногодишен период – с 1.45 процентни пункта.

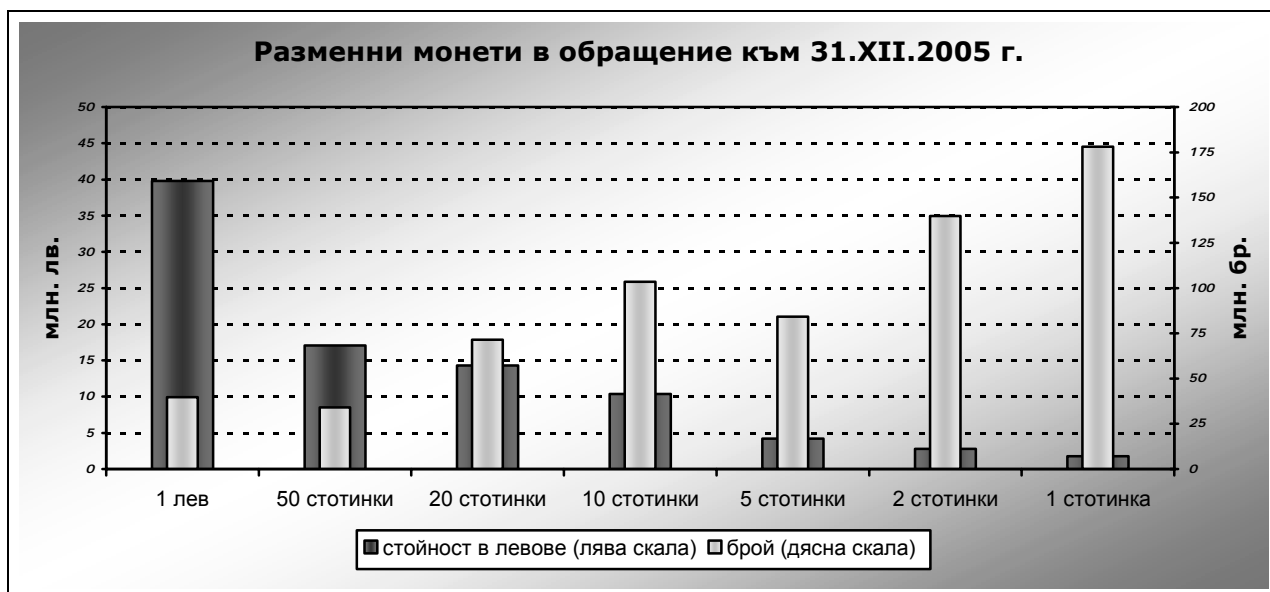

Наблюдението върху динамиката на парите в обращение през 2005 г. очертава тенденция към увеличаване на броя на банкнотите в паричното обращение, като с по-висок темп нараства броят на банкнотите от по-големите купюри – 10, 20 и 50 лева. През същия период по-ниски са темповете на увеличение на банкнотите от 2, 5 и 100 лева, като при тях, през четвъртото тримесечие на 2005 г. е отчетено отрицателно нарастване в сравнение с края на третото тримесечие.

Делът на банкнотата от 100 лева в общия брой на банкнотите в обращение към 31.XII.2005 г. е 2.86 %. Сравнен с края на септември, той е намалял с 0.10 процентни пункта, а за период от една година е нараснал с 0.28 процентни пункта.

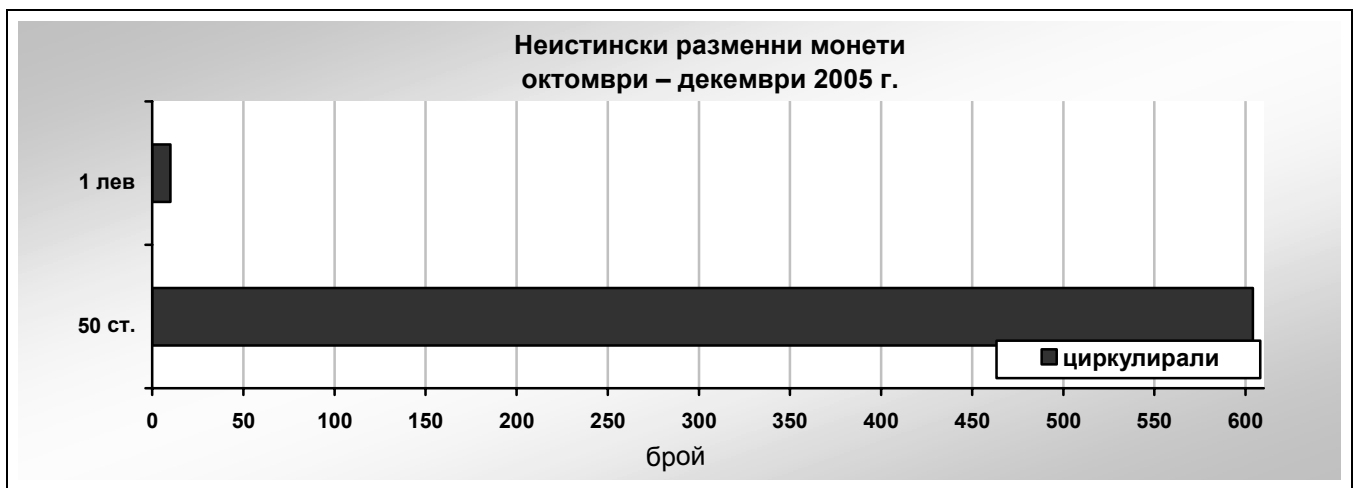
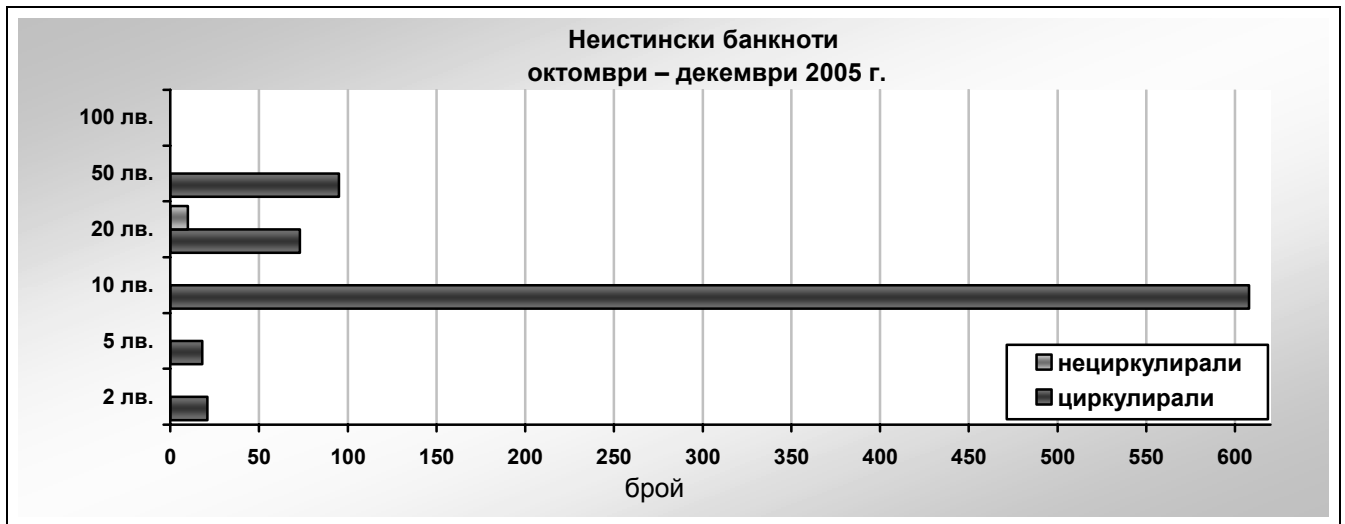
Най-голямо увеличение на броя разменни монети в обращение през четвъртото спрямо третото тримесечие на 2005 г. бележи монетата от 1 стотинка, при която е отчетено нарастване със 7.6 млн. бр. (4.35%). За същия период броят на монетите от 2 стотинки е нараснал с 6.4 млн. бр. (4.65%). С по-малко количествено (4.0 млн. бр.), но с най-голямо процентно нарастване (5.71%) през четвъртото тримесечие е монетата от 20 стотинки. Нарастването на броя при останалите монети е, както следва: при монетите от 1 лев – 1.2 млн. бр. (3.06%), при монетите от 5 стотинки – 2.8 млн. бр. (3.41%), при монетите от 10 стотинки – 2.5 млн. бр. (2.44%) и при монетите от 50 стотинки – 0.1 млн. бр. (0.39%).

Най-голямо нарастване за едногодишен период бележи монетата от 1 лев – 24.21%, което се дължи най-вече на продължаващата подмяна на банкнотата от 1 лев с разменна монета. При останалите купюри нарастването на броя им за едногодишен период е в границите от 12.18 % за монетата от 20 стотинки до 18.99 % при монетата от 1 стотинка.

II. Неистински и преправени банкноти и разменни монети

За периода октомври – декември 2005 г. са регистрирани и задържани 825 броя неистински български банкноти. От тях 10 броя са задържани, преди да бъдат ползвани в паричното обращение, а задържаните циркулирали в паричното обращение са 815 броя. В сравнение с третото тримесечие на 2005 г. броят на регистрираните неистински банкноти е нараснал с 472 броя, или 133.71 %. Сред регистрираните неистински банкноти най-голям е дялът на купюрата от 10 лева (73.70%), следвани от 50 лева (11.52%) и от 20 лева (10.06%). Регистрираните неистински банкноти с купюри 2 и 5 лева са общо 39 бр. (4.73%).

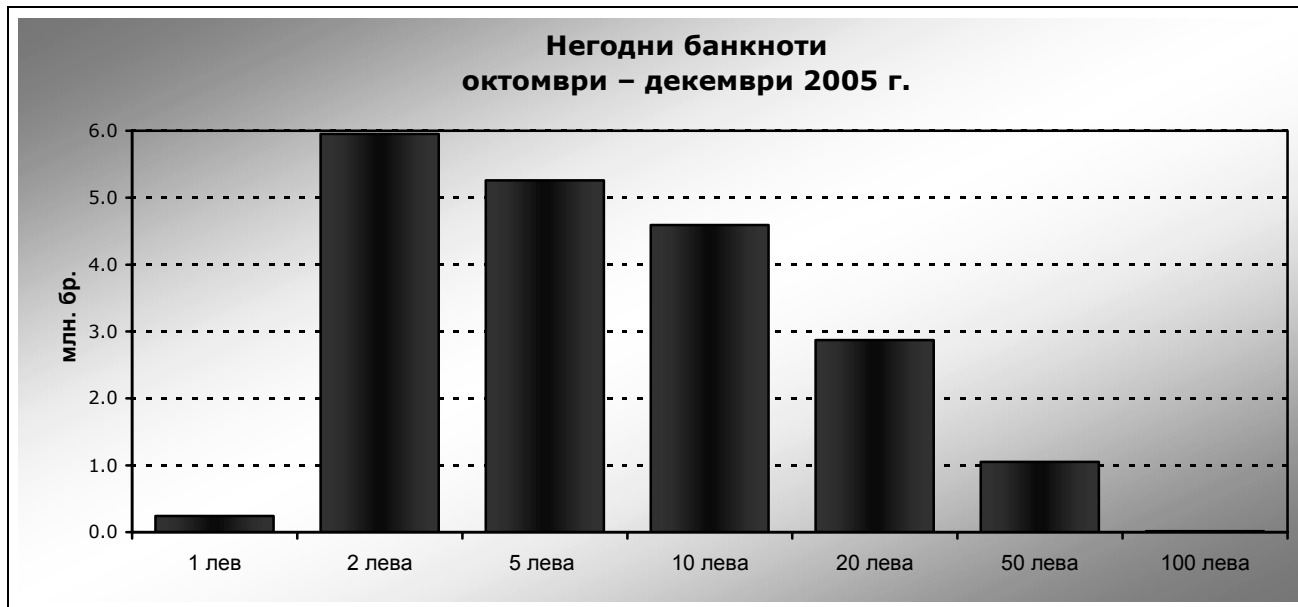
В изпълнение на функциите по извършването на експертна оценка на чуждестранни банкноти и монети, задържани на територията на България, през четвъртото тримесечие на 2005 г. в Националния център за анализ на БНБ бяха регистрирани следния брой неистински чуждестранни банкноти: 411 бр. евро, 19 976 бр. щатски долари и 188 бр. банкноти от други чуждестранни валути.

III. Негодни банкноти и разменни монети³

Общият брой банкноти, отделени като негодни в резултат на обработката им през четвъртото тримесечие на 2005 г., е 20.0 млн. бр. В сравнение с предходното тримесечие те са нараснали с 4.4 млн. бр. (27.96%).

³ Това е броят на банкнотите и разменните монети, които през отчетния период са оценени от БНБ като негодни и подлежат на унищожаване.

По-голям относителен дял има количеството отделени негодни купюри от 2, 5 и 10 лева. Това са и купюрите банкноти с най-голяма обръщаемост в наличнопаричното обращение и през касите на БНБ. По-честото им използване в разплащанията на дребно обосновава и по-високата им степен на износване и необходимостта от подмяна.

При обработката на разменни монети през четвъртото тримесечие на 2005 г. като негодни са отделени 41 хил. бр. Негодните монети са с 11 хил. бр. (21.15%) по-малко в сравнение с предходното тримесечие.

